

A Structural Equation Model of Couples Propensity to Divorce-Based on Attachment Styles and Childhood Trauma Mediated by Perfectionism and Religious Beliefs

Nasrin Najafi¹ , Azita Chehri² , Karim Afsharineya³ , Mokhtar Arefi⁴ and Hassan Amiri⁵

1. PhD Student, Department of Psychology, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Email: nasrin.najafi2055@iau.ac.ir
2. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Psychology, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Email: azita.chehri@iau.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Psychology, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Email: afshar292@iau.ac.ir
4. Associate Professor, Department of Psychology, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Email: arefi.2020@iau.ac.ir
5. Associate Professor, Department of Psychology, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
Email: ahasan.amiri@iau.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received 25 January 2026
Received in revised form 24 April 2026
Accepted 26 May 2026
Available online 22 June 2026

Keywords:

Religious beliefs,
Childhood Trauma,
Attachment Styles,
Couples Divorce,
Perfectionism

ABSTRACT

Objective: The present study was conducted to examine the effect of attachment styles and childhood trauma on the tendency toward divorce, with the mediating role of perfectionism and religious beliefs.

Method: This study was descriptive-correlational, employing a structural equation modeling (SEM) approach. The statistical population comprised 400 divorce applicants referring to counseling centers in Kermanshah County in 2024 (1403 SH), who were selected through cluster sampling. For data collection, the following instruments were used: the Attachment Styles Questionnaire (Collins & Read, 1990), the Perfectionism Questionnaire (Hill et al., 2004), the Childhood Trauma Questionnaire (Bernstein et al., 2003), the Religious Beliefs Questionnaire (Bahrāmī, 1999), and the Divorce Tendency Questionnaire (Qāderzādeh et al., 2012). Data were collected through both in-person and online methods, and for their analysis, SPSS version 28 and SmartPLS3 software were employed; additionally, the goodness-of-fit (GOF) index was used to determine model fit.

Results: The findings of the structural model indicated that attachment styles and childhood trauma have a significant effect on the tendency toward divorce, both directly and through the mediation of perfectionism and religious beliefs ($P < 0.05$). The model fit indices, including a GOF value of 0.616, demonstrated that the research model possesses adequate fit.

Conclusion: The results highlight the importance of the role of early traumatic experiences and internalized relational patterns in explaining the tendency toward divorce and, by emphasizing the role of the mediating variables of perfectionism and religious beliefs, suggest the necessity of cognitive-emotional interventions based on the regulation of beliefs and the reconstruction of maladaptive schemas.

Cite this article: Najafi, N., Chehri, A., Afsharineya, K., Arefi, M., & Amiri, H. (2026). A Structural Equation Model of Couples Propensity to Divorce-Based on Attachment Styles and Childhood Trauma Mediated by Perfectionism and Religious Beliefs. *New Research in Islamic Humanities Studies*, 5 (10), 1-22.
<https://doi.org/10.22034/api.2026.2087492.1705>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2087492.1705>

Publisher: Lorestan University.

Introduction

As the smallest social unit, the family fulfills a vital function within society (Parvaei et al., 2023). The psychological stability and security of a community depend upon the presence of healthy families (Feinberg et al., 2022). Divorce, a pervasive social challenge, undermines the family's structural integrity and contributes to the disintegration of society's fundamental nucleus (Mahmoudzadeh Maraghi et al., 2021). It begins with emotional turmoil between spouses and concludes as partners attempt to adjust to new roles and lifestyles (Padash et al., 2020). Multilevel factors individual, familial, and societal are known to interact and influence marital relationships, sometimes culminating in separation (Amato, 2010). Under such instability, couples often grow isolated, maintaining their unions only due to external circumstances, while emotional connection fades (Al-Shahrani & Hammad, 2023). The escalating divorce rate in Iran has emerged as a major social crisis with psychological, economic, and demographic ramifications. Beyond mere statistics, it signifies the deterioration of family institutions and poses serious threats to mental health, child development, and social capital (Saadipour et al., 2022; Gomez et al., 2023). A meaningful response requires a deep, multilayered analysis of its psychological determinants. Studies have identified several contributing factors in the development of divorce, notably developmental and psychological dynamics such as insecure attachment (Shirzadi et al., 2021) and childhood trauma (Azizpour et al., 2022). With divorce rates increasing, the identification of psychological predictors has become essential for targeted prevention and effective clinical intervention. Attachment styles represent key constructs in emotional bonding, with insecure patterns marked by anxiety and fear of dependence negatively affecting interpersonal and marital relationships (Sun & Miller, 2023). Additional mechanisms, including maladaptive perfectionism (Ghani-Abadi et al., 2023) and religious beliefs (Ramírez-Cronel et al., 2023), have likewise been examined for their influence on these processes. Central to this discussion is the pivotal role of attachment styles. Although prior studies have independently linked factors such as attachment style, trauma, perfectionism, and religious belief to divorce, research in Iran has yet to propose an integrative causal model capturing their dynamic interrelations. Whether insecure attachment and childhood trauma influence divorce directly, or indirectly via maladaptive perfectionism and weakened religious belief, remains empirically unexplored. No domestic study has simultaneously addressed these variables within a structural equation modeling framework. The present study contributes a novel, multi-level model integrating socio-cultural (religious belief), developmental (childhood trauma), personality (perfectionism), and relational (attachment) determinants of divorce.

Method

The present research utilized a descriptive correlational design within the framework of structural equation modeling (SEM). The target population included all couples filing for divorce in Kermanshah County during the first half of 2024 (1403) who sought assistance

at counseling centers. A total of 400 qualified participants (both male and female) were recruited via cluster sampling. For this purpose, one counseling center from each of the eight municipal districts of Kermanshah was randomly selected. Drawing upon Delavar (1402), the minimum adequate sample size for SEM studies is 200, with 250 regarded as satisfactory and 300 as very good. To ensure robustness of findings and mitigate sampling error, a total of 400 participants was considered, incorporating a 10% allowance for attrition. Inclusion criteria encompassed residence within Kermanshah Province, minimum education equivalent to a junior high school diploma, and absence of psychotic disorders requiring hospitalization. Participants who failed to meet inclusion criteria, provided incomplete or distorted responses (exceeding 5% of questionnaire items), or chose to withdraw at any point were excluded from the final analysis.

Results

The findings of the structural model indicated that attachment styles and childhood trauma have a significant effect on the tendency toward divorce, both directly and through the mediation of perfectionism and religious beliefs ($P < 0.05$). The model fit indices, including a GOF value of 0.616, demonstrated that the research model possesses adequate fit.

Conclusion

This study aimed to develop a structural equation model of couples tendency toward divorce based on attachment styles and childhood trauma, with the mediating roles of perfectionism and religious beliefs in the city of Kermanshah. The findings indicated that the structural model explaining the impact of attachment styles and childhood trauma on divorce tendency, mediated by perfectionism and religious beliefs, demonstrated a satisfactory level of fit. According to the results of the structural equation model, particularly the goodness of fit indices, the proposed model showed acceptable statistical adequacy and accuracy. The calculated GOF index was 0.616, which, based on the criteria proposed by Tenenhaus et al. (2005) and Wetzels et al. (2009), is categorized as “strong.” This implies that the current combined model provides a good explanation of the relationships among attachment styles, childhood trauma, perfectionism, religious beliefs, and the tendency toward divorce. In other words, the average determination coefficients and communalities indicate that both the structural and measurement components of the model have desirable explanatory power. Therefore, the study’s hypothesis regarding the adequacy of the integrated model fit and the simultaneous effects of predictor and mediator variables was supported. The findings demonstrated significant associations between childhood trauma, attachment style, perfectionism, and religious beliefs with couples’ inclination toward divorce. Individuals reporting childhood traumatic experiences and insecure attachment styles displayed a greater propensity for divorce, whereas those characterized by secure attachment and strong religious beliefs were less likely to consider marital dissolution. Moreover, perfectionism appeared to act as a maladaptive mechanism through

which individuals sought to compensate for or distance themselves from past experiences, thereby amplifying marital discord and dissatisfaction and consequently facilitating divorce tendencies. These results underscore the importance of considering early-life experiences and protective psychological factors in therapeutic and preventive settings. Mental health professionals and family counselors are therefore encouraged to assess and address variables such as childhood trauma, attachment patterns, perfectionism, and religious beliefs during divorce counseling. In addition, relevant governmental and family welfare organizations should acknowledge the role of childhood factors and promote educational initiatives aimed at reducing divorce rates through preventive family training programs.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank the anonymous reviewers for their insightful comments and constructive feedback, which significantly improved the quality of this manuscript. We also extend our gratitude to our colleagues for their valuable discussions and technical support throughout this research.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

بررسی مدل ساختاری گرایش به طلاق زوجین: نقش سبک دلبستگی و ترومای کودکی با میانجیگری کمال گرایی و باورهای مذهبی

نسرین نجفی^۱، آریتا چهری^۲، کریم افشاری نیا^۳، مختار عارفی^۴، حسن امیری^۵

۱. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: nasrin.najafi2055@iau.ac.ir

۲. نویسنده مسئول، استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: azita.chehri@iau.ac.ir

۳. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: afshar292@iau.ac.ir

۴. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: arefi.2020@iau.ac.ir

۵. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. رایانامه: ahasan.amiri@iau.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی،	هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر سبک‌های دلبستگی و ترومای دوران کودکی بر گرایش به طلاق با میانجی‌گری کمال‌گرایی و باورهای دینی انجام شد.
تاریخچه مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۲/۰۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۰۵ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۴/۰۱	روش پژوهش: این مطالعه از نوع توصیفی-همبستگی و با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش را ۴۰۰ نفر متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهرستان کرمانشاه در سال ۱۴۰۳ تشکیل دادند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های سبک‌های دلبستگی (کولینز و رید، ۱۹۹۰)، کمال‌گرایی (هیل و همکاران، ۲۰۰۴)، ترومای دوران کودکی (برنشتاین و همکاران، ۲۰۰۳)، باورهای دینی (بهرامی، ۱۳۷۸) و گرایش به طلاق (قادرزاده و همکاران، ۱۳۹۱) استفاده شد. داده‌ها به دو روش حضوری و آنلاین جمع‌آوری شدند و برای تجزیه و تحلیل آن‌ها از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۸ و SmartPLS3 و همچنین برای تعیین برازش مدل از شاخص معتبر نیکویی برازش (GOF) استفاده شد.
کلیدواژه‌ها: باورهای دینی، ترومای دوران کودکی، سبک‌های دلبستگی، طلاق زوجین، کمال‌گرایی	یافته‌ها: یافته‌های مدل ساختاری نشان داد سبک‌های دلبستگی و ترومای دوران کودکی به صورت مستقیم و نیز از طریق کمال‌گرایی و باورهای دینی بر گرایش به طلاق اثر معنادار دارند ($p < 0.05$). شاخص‌های برازش مدل، از جمله مقدار GOF معادل ۰/۶۱۶، نشان داد مدل پژوهش از برازش مطلوب برخوردار است.. نتیجه‌گیری: نتایج، اهمیت نقش تجربه‌های آسیب‌زای اولیه و الگوهای ارتباطی درونی شده را در تبیین گرایش به طلاق برجسته می‌سازد و با تأکید بر نقش متغیرهای میانجی کمال‌گرایی و باورهای دینی، ضرورت مداخلات شناختی-هیجانی مبتنی بر تنظیم باورها و بازسازی طرح‌واره‌های آسیب‌زا را پیشنهاد می‌کند.

استناد: نجفی، نسرین؛ چهری، آریتا؛ افشاری نیا، کریم، عارفی، مختار و امیری، حسن. (۱۴۰۵). بررسی مدل ساختاری گرایش به طلاق زوجین: نقش سبک دلبستگی و ترومای کودکی با میانجیگری کمال‌گرایی و باورهای مذهبی. *پژوهش‌های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی*، (۱۰)، ۵، ۲۲-۱.

<https://doi.org/10.22034/api.2026.2087492.1705>

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2087492.1705>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه لرستان.

مقدمه

خانواده به عنوان کوچکترین ساختار اجتماعی به شمار می‌رود و نقش حیاتی در جامعه ایفا می‌کند (پروایی و همکاران، ۱۴۰۲). جامعه زمانی می‌تواند از سلامت روان، امنیت و ثبات برخوردار باشد که دارای خانواده هایی سالم باشد (فینبرگ و همکاران، ۲۰۲۲). یکی از عوامل مؤثر در سلامت نهاد خانواده، مسئله طلاق است که به عنوان آسیب اجتماعی از مهم ترین مسائل زندگی بشر به شمار می‌رود و در ابعاد گوناگون تأثیر فزاینده‌ای بر زندگی انسان‌ها دارد و منجر به فروپاشی هسته اصلی و بنیادی جامعه یعنی خانواده می‌شود (محمودزاده مرقی و همکاران، ۱۴۰۰). طلاق فرایندی است که باتجربه بحران عاطفی هر دو زوج شروع شده و با تلاش برای حل تعارض از طریق ورود به موقعیت جدید با نقش‌ها و سبک زندگی جدید خاتمه می‌یابد (پاداش و همکاران، ۱۳۹۹). پژوهشگران معتقدند عوامل گوناگونی در سطوح فرد خانواده و جامعه به تفکیک و نیز در تعامل با یکدیگر بر رابطه زوجین اثر گذاشته و ممکن است منجر به گرایش به سمت طلاق شود (آماتو، ۲۰۱۰). در چنین اوضاع نابسامانی زوجین انزوای طلبی اختیار می‌کنند و خود را شریک زندگی نمی‌دانند و تنها به دلیل شرایط اجتماعی خانوادگی و فرهنگی به زندگی ادامه می‌دهند. بسیاری از زوجین با یکدیگر زندگی می‌کنند، ولی از درون و وجود همدیگر بی‌خبرند (الشهرانی و حماد، ۲۰۲۳). افزایش نرخ طلاق در ایران طی دهه‌های اخیر به یک بحران اجتماعی با پیامدهای عمیق روانی، اقتصادی و جمعیتی تبدیل شده است. این پدیده، فراتر از یک شاخص آماری، بیانگر فروپاشی نهاد خانواده و تهدیدی جدی برای سلامت روان جامعه، ایجاد ناامنی در کودکان، کاهش سرمایه اجتماعی و شیوع اختلالات عاطفی و ارتباطی است (سعدی‌پور و همکاران، ۱۴۰۱؛ گومز و همکاران، ۲۰۲۳). مواجهه مؤثر با این بحران مستلزم رویکردی چندسطحی و عمیق به عوامل روان‌شناختی بنیادی است.

ادبیات پژوهشی، عوامل متعددی را در شکل‌گیری طلاق شناسایی کرده است که از جمله می‌توان به عوامل رشدی-تحویلی مانند سبک‌های دلبستگی ناایمن (شیرزادی و همکاران، ۲۰۲۱) و تجربیات تروماهای دوران کودکی (عزیزپور و همکاران، ۲۰۲۲) اشاره کرد. با توجه به روند فزاینده طلاق، شناسایی عوامل روان‌شناختی پیش‌بینی‌کننده آن به منظور تدوین برنامه‌های پیشگیرانه و مداخلات درمانی اثربخش، به ضرورتی انکارناپذیر تبدیل شده است. سبک‌های دلبستگی به عنوان عاملی کلیدی در شکل‌گیری و تداوم روابط عاطفی شناخته می‌شوند سبک‌های دلبستگی ناایمن بعنوان یک الگوی ارتباطی منفی معمولاً با اضطراب و ترس از وابستگی همراه بوده که می‌تواند تأثیر منفی بر رابطه‌های بین فردی به ویژه در زوجین داشته باشد (سان و میلر، ۲۰۲۳). همچنین، مکانیسم‌های روان‌شناختی دیگری مانند کمال‌گرایی ناسازگار (غنی‌عبادی و همکاران، ۲۰۲۳) و باورهای دینی (رامیرز-کرونل و همکاران، ۲۰۲۳) به عنوان عواملی که می‌توانند روابط فوق را تحت تأثیر قرار دهند، مورد توجه قرار گرفته‌اند. در کانون این تحلیل، نقش سبک‌های دلبستگی قرار دارد. بر اساس نظریه بالبی (۱۹۹۹)، سبک‌های دلبستگی ناایمن (اضطرابی و اجتنابی) که ریشه در تجارب ارتباطی اولیه دارند، به عنوان الگوهای پایدار، کیفیت روابط صمیمانه بزرگسالی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند. این سبک‌ها با تضعیف مهارت‌های مدیریت تعارض، ابراز نیاز و ایجاد صمیمیت پایدار، بستر نارضایتی زناشویی را فراهم می‌کنند (علی‌محمدی و همکاران، ۱۴۰۰؛ میکولینسر و شاور، ۲۰۱۶). به موازات این، تجارب تروماتیک دوران کودکی نیز با تخریب زیرساخت‌های اعتماد و امنیت، ظرفیت فرد برای شکل‌دهی روابط سالم را مختل کرده و حساسیت هیجانی و انتظارات منفی را در روابط نزدیک افزایش می‌دهند (وینگر، ۲۰۲۲؛ عزیزپور و همکاران، ۱۴۰۱).

پدیده تروماهای دوران کودکی و مسئله کودکان در وضعیت دشوار یک مشکل گسترده بین‌المللی است که فقط مختص کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته نمی‌باشد بلکه شامل کودکان از هر نژاد رنگ طبقه اجتماعی و مذهب و در سنین مختلف از نوزادی و کودکی تا نوجوانی می‌شود که به تبع آن دارای پیامدهای متفاوتی نیز هست از مصادیق کودک در وضعیت دشوار می‌توان به بدرفتاری با کودک اشاره نمود که این مفهوم برای توصیف اشکال غفلت از کودک آزار جسمی و جنسی کودک کودک آزاری (به مثابه شایع‌ترین و پیچیده‌ترین مسائل روانی-اجتماعی) خشونت خانوادگی و بی‌توجهی در ابعاد مختلف نسبت به کودک به کار برده می‌شود (بلهم، ۲۰۲۴). همچنین تحقیقات نشان می‌دهد که تروماهای دوران کودکی می‌تواند تأثیرات عمیقی بر رفتارها و الگوهای ارتباطی در بزرگسالی داشته باشد (سینگ و همکاران، ۲۰۱۵). این تجارب می‌توانند با ایجاد احساس شرم و

نارضایتی، به رفتارهای جبرانی و کمال‌گرایانه مخرب منجر شده و مسیر را برای گرایش به طلاق هموار کنند (هامر، ۲۰۲۱). کمال‌گرایی، به عنوان یک مکانیسم میانجی، می‌تواند پیامدهای تروما و دلبستگی ناایمن را تشدید کند. کمال‌گرایی مخرب با ایجاد انتظارات غیرواقع‌بینانه و افزایش تنش، بستر گرایش به طلاق را فراهم می‌آورد. باورهای دینی، به عنوان یک عامل محافظتی عمل می‌کنند؛ به طوری که پابندی به ارزش‌های دینی با کاهش تعارضات زناشویی و در نتیجه کاهش میزان طلاق رابطه‌ای مستقیم دارد (لثوپولد و کالمجین، ۲۰۱۶). زوجینی که از باورهای دینی ضعیف‌تری برخوردارند، غالباً نمی‌توانند رابطه‌ای صمیمی، قابل اعتماد و آکنده از همدلی و حمایت با همسر خود برقرار کنند.

با این وجود، مسیر تأثیر این عوامل رشدی بر پیامدی همچون طلاق، مستقیم و ساده نیست، بلکه توسط سازوکارهای شناختی-هیجانی واسطه می‌شود. در این میان، دو متغیر کمال‌گرایی و باورهای دینی از اهمیت نظری ویژه‌ای برخوردارند. کمال‌گرایی، به‌ویژه بعد خودانتقادگر آن، از طریق تحمیل استانداردهای غیرواقع‌بینانه و عدم تحمل نقص، فضای رابطه را مستعد تعارضات مکرر و چرخه‌های تعاملی ناکارآمد می‌سازد (سوتاردی و دابین، ۲۰۱۹؛ غنی‌عبادی و همکاران، ۱۴۰۲). باورهای دینی نیز نقشی پیچیده و دوگانه ایفا می‌کنند. این باورها می‌توانند به‌عنوان منبعی برای تاب‌آوری، با تقویت تعهد، بخشش و همدلی، عاملی محافظ در برابر فروپاشی رابطه عمل کنند (رامیرز-کرونل و همکاران، ۲۰۲۳؛ صالحی و همکاران، ۲۰۱۷). در مقابل، صورتی ظاهری، جبری یا متعصبانه از دینداری می‌تواند با ایجاد انتظارات غیرمنعطف و محدودکننده، به عاملی تنش‌زا و تشدیدکننده کشمکش‌های زناشویی تبدیل گردد (عزیزی و همکاران، ۱۴۰۰).

پیشینه پژوهش

صیادفر و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان "پیش‌بینی بی‌ثباتی زناشویی بر اساس تجارب آسیب‌زای کودکی با نقش میانجی صفات تاریک و مرزی شخصیت" بدنبال بررسی این مسئله بودند که آیا تجربیات ناگوار دوران کودکی می‌تواند منجر به بی‌ثباتی در زندگی زناشویی زنان در شهرستان رشت شود. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که تجربیات منفی کودکی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم و از طریق تقویت ویژگی‌های شخصیت مرزی، بر ثبات زندگی زناشویی زنان تأثیر منفی می‌گذارد. لک و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان "رابطه‌ی تجارب آزار دیدگی در دوران کودکی با رضایت زناشویی در زوجین" به بررسی رابطه‌ی تجارب آزار دیدگی در دوران کودکی با رضایت زناشویی در زوجین شهر تبریز پرداختند. نتایج تحلیل رگرسیون حاکی از آن است که رضایت زناشویی در مردان، سوءاستفاده عاطفی و در زنان، غفلت عاطفی را تبیین می‌کند. یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که تجارب آزار دیدگی در دوران کودکی با رضایت زناشویی از ارتباط معناداری برخوردار بودند. حیدری کبریتی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهش خود با عنوان "رابطه بین تاب‌آوری و باورهای دینی با تعارضات زناشویی در زوجین درخواست طلاق استان اصفهان" به بررسی تأثیر تاب‌آوری و باورهای دینی بر تعارضات زناشویی پرداخته‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بین تاب‌آوری و باورهای دینی با تعارضات زناشویی رابطه معکوسی وجود دارد. به این معنا که هرچه تاب‌آوری و باورهای دینی زوجین بالاتر باشد، میزان تعارضات زناشویی کمتر خواهد بود. پژوهش حاکی از آن است که تقویت تاب‌آوری و باورهای دینی می‌تواند به کاهش تعارضات زناشویی و بهبود روابط زناشویی کمک کند.

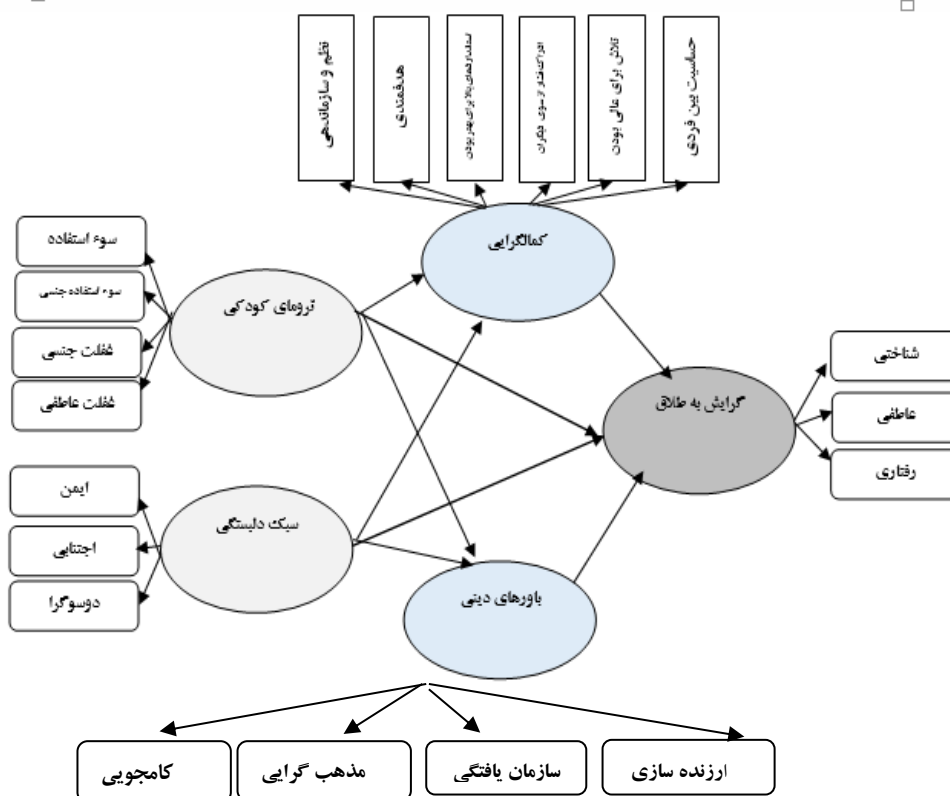
فوربوش (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان "دلبستگی (اجتنابی و اضطرابی) در ارتباط با رضایت زناشویی در زوج‌های متولد شده بین ۱۹۸۰ و ۲۰۰۰" انجام داد. نتایج این پژوهش نشان داد که دلبستگی اجتنابی و اضطرابی به طور معناداری با رضایت زناشویی ارتباط دارند. به‌ویژه، افرادی که دارای سبک دلبستگی اضطرابی بودند، رضایت کمتری از روابط زناشویی خود گزارش کردند. همچنین، نتایج نشان داد که دلبستگی اجتنابی می‌تواند به کاهش رضایت زناشویی منجر شود. این تحقیق بر اهمیت درک سبک‌های دلبستگی در بهبود کیفیت روابط زناشویی تأکید می‌کند و به مشاوران و درمانگران توصیه می‌کند که بر روی این ابعاد در کار با زوجها تمرکز کنند. مارتینز و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان "مرور نظام‌مند رابطه بین رضایت زناشویی و سبک‌های دلبستگی بزرگسالان: یک چشم‌انداز تکاملی و بین‌فرهنگی" انجام دادند، هدف بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی بزرگسالان و رضایت زناشویی بود. نتایج این مطالعه نشان داد که سبک‌های دلبستگی بزرگسالان به طور قابل توجهی با رضایت زناشویی مرتبط هستند.

به طور خاص، افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند، رضایت بیشتری از روابط زناشویی خود گزارش کردند. در مقابل، سبک های دلبستگی ناایمن (اجتنابی و دوسوگرا) با کاهش رضایت زناشویی همراه بود. همچنین، نتایج نشان داد که این الگوها در فرهنگ های مختلف نیز قابل مشاهده است.

اگرچه ادبیات پژوهشی داخلی به طور مجزا روابط هر یک از متغیرهای تروماهای دوران کودکی، سبک های دلبستگی ناایمن، کمال گرایی مخرب و باورهای دینی با پیامدهای زناشویی (مانند رضایت، تعارض یا گرایش به طلاق) را بررسی کرده است (صیادفر و همکاران، ۱۴۰۳؛ لک و همکاران، ۱۴۰۳؛ حیدری کبریتی و همکاران، ۱۴۰۱؛ فوربوش، ۲۰۲۴)، اما سه شکاف پژوهشی کلیدی همچنان باقی مانده است: (۱) شکاف مدلی: عدم تلفیق این متغیرها در یک مدل علی یکپارچه؛ (۲) شکاف مکانیسمی: عدم بررسی نقش میانجی گری همزمان کمال گرایی مخرب و باورهای دینی در انتقال تأثیر تروما و دلبستگی ناایمن به گرایش به طلاق؛ (۳) شکاف روش شناختی: کمیابی مطالعاتی که از مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) برای آزمون روابط غیرمستقیم و چندمتغیری در این حوزه استفاده کرده باشند. به طور خاص، هیچ پژوهشی در ایران به صورت تجربی بررسی نکرده که آیا تروما و دلبستگی ناایمن، صرفاً به صورت مستقیم بر گرایش به طلاق تأثیر می گذارند یا این تأثیرات عمدتاً از طریق تشدید کمال گرایی مخرب و یا تضعیف باورهای دینی سازنده واسطه می شوند. پژوهش حاضر با طراحی و آزمون یک مدل معادلات ساختاری جامع، این شکاف را پر می کند.

نوآوری اصلی این پژوهش در غنی سازی این مدل با دو متغیر میانجی کلیدی، کمال گرایی مخرب و باورهای دینی است. این دو متغیر، نه تنها به صورت مستقل در مدل حضور دارند، بلکه نقش میانجی گری را در انتقال تأثیرات تروما و دلبستگی ناایمن به گرایش به طلاق ایفا می کنند. به طور خاص، پژوهش بر این فرض استوار است که تروماهای کودکی و سبک های دلبستگی ناایمن، مستقیماً بر گرایش به طلاق تأثیر نمی گذارند، بلکه ابتدا باعث تشدید کمال گرایی مخرب (از طریق ایجاد انتظارات غیرواقع بینانه، خودانتقادی شدید و ناتوانی در تحمل نقص) و یا تضعیف باورهای دینی سازنده (از طریق آسیب به حس امنیت، اعتماد به دیگران و معنای آفرینی) می شوند، و این دو متغیر میانجی، در نهایت، فضای رابطه را مستعد تعارضات مکرر، کاهش صمیمیت و در نهایت گرایش به طلاق می سازند. این رویکرد، برخلاف مطالعات پیشین که بیشتر به بررسی تک متغیری یا دومتغیری (مثلاً فقط ارتباط تروما با رضایت زناشویی یا دلبستگی با گرایش به طلاق) پرداخته اند، به یک تحلیل سیستمیک و پویا از مسیرهای علی منجر به فروپاشی خانواده می پردازد. از این رو، این پژوهش با انتقال تمرکز از «شناخت عوامل جداگانه» به «درک مکانیسم های تعاملی و میانجی گری»، شکاف عمده ای در ادبیات پژوهشی داخلی را پر می کند، شکافی که نیاز به رویکردی چندسطحی به تأثیرات رشدی، شخصیتی، ارتباطی و فرهنگی در فرایند طلاق را بیان می کند. به علاوه، استفاده از روش مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) و نرم افزارهای آماری پیشرفته (مانند SmartPLS)، امکان آزمون همزمان روابط مستقیم و غیرمستقیم را فراهم می آورد و به تقویت اعتبار داخلی و خروجی نتایج کمک می کند. در مجموع، این پژوهش با تلفیق نظریه های دلبستگی، تروما، کمال گرایی و دینداری در یک چارچوب تجربی یکپارچه، نه تنها به غنی سازی ادبیات روان شناسی خانواده و طلاق می پردازد، بلکه پایه ای برای طراحی مداخلات پیشگیرانه و درمانی دقیق تر نیز فراهم می سازد. بنابراین، مسئله اصلی پژوهش این است که آیا مدل معادلات ساختاری گرایش به طلاق بر اساس سبک های دلبستگی و ترومای کودکی، با در نظر گرفتن نقش میانجی گری کمال گرایی و باورهای دینی از برازش مطلوبی برخوردار است؟

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمامی زوجین متقاضی طلاق در شهرستان کرمانشاه در نیمه اول سال ۱۴۰۳ بودند که به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند و از میان آنها تعداد ۴۰۰ نفر (زن و مرد) که واجد ملاک‌های ورود به مطالعه بودند، به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. انتخاب نمونه‌ها به این صورت بود که از میان مناطق ۸ گانه شهر کرمانشاه از هر منطقه ۱ مرکز مشاوره به صورت تصادفی جهت جمع‌آوری داده‌ها انتخاب شد. بر اساس نظر دلاور (۱۴۰۲)، حداقل حجم نمونه برای مطالعات ساختاری ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شده است و تعداد ۲۵۰ نفر خوب و تعداد آزمودنی ۳۰۰ نفر و بالاتر خیلی خوب در نظر گرفته شده است، که در این مطالعه جهت اطمینان از نتایج و کاهش خطا از نمونه ۴۰۰ نفری با احتساب ریزش ده درصدی، در نظر گرفته شد. مهم‌ترین ملاک‌های ورود به مطالعه می‌توان سکونت در استان کرمانشاه، حداقل سواد سیکل، عدم ابتلا به اختلال روانپزشکی منجر به بستری (سایکوتیک) اشاره کرد. همچنین از دست دادن هر کدام از ملاک‌های ورود، پاسخدهی مخدوش یا ناقص به سوالات پرسشنامه‌ها (بیشتر از ۵ درصد کل سوالات) و انصراف از ادامه همکاری در هر مرحله از پژوهش، از جمله ملاک‌های اصلی خروج از مطالعه بود.

ابزار گردآوری داده‌ها

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی: این پرسشنامه خودسنجی توسط کولینز و رید^۱ (۱۹۹۰) ساخته شد. این مقیاس شامل خود ارزیابی از مهارت‌های ایجاد روابط و خود توصیفی شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی نسبت به چهره‌های دلبستگی نزدیک است و مشتمل بر ۱۸ ماده می‌باشد که از طریق علامت‌گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای (از نوع لیکرت) که از "به هیچ وجه با

خصوصیت من تطابق ندارد" (نمره ۰) تا "کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد" (نمره ۴)، سنجیده می شود. این پرسشنامه دارای ۳ زیر مقیاس است که شامل دلبستگی اضطرابی (A) که با سبک دلبستگی دوسوگرا مطابقت دارد، سبک نزدیک بودن (C) که با دلبستگی ایمن مطابقت دارد و سبک دلبستگی (D) که تقریباً عکس دلبستگی اجتنابی است، می باشد. حداقل نمره در هر زیرمقیاس، ۰ و حداکثر ۲۴ می باشد. کولینز و رید (۱۹۹۰)، ضریب آلفای کرونباخ را برای تمامی زیرمقیاس ها بالای ۰/۸۰ گزارش کردند. در مطالعه امان علی خانی و همکاران (۱۴۰۲)، ضریب آلفای کرونباخ برای سبک های دلبستگی دوسوگرا، ایمن و اجتنابی به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۷۶ و ۰/۸۹ گزارش شد. همچنین در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۴ بود.

پرسشنامه ترومای دوران کودکی^۱ (CTQ): این مقیاس دارای ۲۸ پرسش بوده که توسط برنشتاین^۲ و همکاران در سال ۲۰۰۳ تهیه و تدوین شده است. سوالات روی مقیاس لیکرت پنج درجه ای نمره دهی می شوند به طوری که به پاسخ هرگز نمره ۱، گاه گاهی نمره ۲، غالباً نمره ۳، به کرات نمره ۴ و همیشه نمره ۵ تعلق می گیرد. این پرسشنامه دارای پنج خرده مقیاس سوء استفاده جسمی با سوالات ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۷؛ سوء استفاده هیجانی با سوالات ۳، ۸، ۱۴، ۱۸، ۲۵؛ غفلت جسمی با سوالات ۱، ۲، ۴، ۶، ۲۶؛ غفلت هیجانی با سوالات ۵، ۷، ۱۳، ۱۹، ۲۸ و سوء استفاده جنسی با سوالات ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۷ می باشد و سه گویه باقی مانده (۱۰، ۱۶، ۲۲)، برای افرادی است که مشکلات دوران کودکی را انکار می کنند. حداقل نمره برای هر زیرمقیاس، ۵ و حداکثر ۲۵ بوده و حداقل نمره کل ۲۵ و حداکثر نمره، ۱۲۵ می باشد. نمرات بالاتر به معنای ترومای شدیدتر در دوره کودکی می باشد. پایایی CTQ به دو روش آزمون-بازآزمون و آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۷۹ تا ۰/۹۴ گزارش شده است. قربانی نژاد و همکاران (۱۴۰۲)، پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ، ۰/۸۷ و برای ابعاد سوء استفاده جسمانی، سوء استفاده هیجانی، غفلت جسمی، غفلت هیجانی و سوء استفاده جنسی به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۹، ۰/۸۳، ۰/۷۷ و ۰/۸۵ گزارش کرده که حاکی از ویژگی های مناسب این ابزار برای جمعیت های ایرانی است. در مطالعه حاضر نیز آلفای کرونباخ برای ابعاد سوء استفاده جسمانی، سوء استفاده هیجانی، غفلت جسمی، غفلت هیجانی و سوء استفاده جنسی به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۷۳، ۰/۷۹ و ۰/۸۸ بدست آمد.

پرسشنامه باورهای مذهبی: این پرسشنامه در سال ۱۳۸۷ به منظور سنجش باورهای مذهبی فرد ساخته شد. این مقیاس دارای ۶۸ عامل و ۴ زیرمقیاس جهت گیری مذهبی، سازمان نیافتگی، ارزنده سازی و کامجویی می باشد. نحوه نمره دهی این پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً مخالف با نمره ۱ تا کاملاً موافقم با نمره ۵ متغیر می باشد. حداقل نمره در این ابزار ۶۸ و حداکثر ۳۴۰ می باشد و نمرات بالاتر به معنای باورهای مذهبی قوی تر است. در صورت که نمره فرد کمتر از ۴۵ باشد به معنای سطح باورهای دینی پایین تلقی می شود، نمرات ۴۵ تا ۱۳۵ به معنای سطح متوسط باورهای مذهبی بوده و نمرات بالاتر از ۱۳۵ به معنای سطح بالای باورهای مذهبی در فرد می باشد. در مطالعه بهرامی (۱۳۸۷)، پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ بدست آمد و در مطالعه شعاع کاظمی و فتحعلی زاده (۱۳۹۷)، پایایی به روش آلفای کرونباخ، ۰/۸۴ بدست آمد که نشان دهنده ویژگی های روانسنجی خوب این ابزار است. در مطالعه حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ بدست آمد.

پرسشنامه گرایش به طلاق: این مقیاس توسط قادرزاده و همکاران (۱۳۹۱)، طراحی گردیده و ابزاری ۱۵ گویه ای بوده که به منظور ارزیابی زوجین مستعد و متمایل به طلاق مورد استفاده قرار می گیرد. این مقیاس در برگیرنده ۳ بُعد شناختی (۵ گویه)، رفتاری (۵ گویه) و عاطفی (۵ گویه) است. هر گویه در این مقیاس به وسیله مقادیر ارزشی ۵ تایی نمره گذاری می شود (۱= کاملاً مخالف، ۲= تقریباً مخالف، ۳= تاحدودی، ۴= تقریباً موافق و ۵= کاملاً موافق) اندازه گیری می شود. حداقل نمره آزمودنی، ۱۵ و حداکثر ۷۵ است که نمرات بالاتر به معنای گرایش شدیدتر به طلاق است. همسانی درونی سوالات با استفاده از آلفای کرونباخ توسط قادرزاده و همکاران، ۰/۸۹ و ضریب آلفای کرونباخ ابعاد شناختی، عاطفی، رفتاری و کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۸۶۸، ۰/۸۳۹، ۰/۹۴۵ و ۰/۸۸۷ برآورد شده است. در این مطالعه پایایی کل ابزار به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ بدست آمد.

روش انجام کار: پس از اخذ مجوزهای اخلاقی و اجرایی لازم از دانشگاه با کد شناسه اخلاق IR. IAU. KSH. REC. 1403. 0-39، پس از مراجعه حضوری به مراکز مشاوره تحت نظر سازمان بهزیستی از مناطق ۸ گانه شهر کرمانشاه از هر منطقه

۱ مرکز مشاوره به عنوان نمونه انتخاب شدند. سپس با مراجعه به مراکز مشاوره طلاق و هماهنگی‌های لازم با مسئولان مراکز، اهداف پژوهش، مزایا و اصول اخلاقی پژوهش برای افراد واجد شرایط تبیین شد. جهت افزایش مشارکت و دریافت پاسخ‌های صادقانه‌تر و کاهش اضطراب آزمودنی‌ها، به آنها اطمینان خاطر داده شد که کلیه اصول اخلاقی در پژوهش از جمله رازداری و عدم افشاء اسامی رعایت خواهد شد و هیچ کدام از مسئولان مراکز مشاوره و بهزیستی به پاسخ‌های آنها دسترسی نخواهند داشت. همچنین جهت ایجاد انگیزه و افزایش دقت در پاسخ‌دهی به سوالات پرسشنامه‌ها به ۴ نفر شرکت کنندگان در مطالعه به قید قرعه مبلغی به عنوان هدیه در نظر گرفته شد. پس از آن به تمامی واجدین شرایط که تمایل به شرکت در مطالعه داشتند، پرسشنامه‌های پژوهش ارائه شد. همچنین جمع‌آوری داده‌ها با حضور محقق اول این پژوهش انجام شد و از آزمودنی‌ها خواسته شد هر کجا سوال یا ابهامی داشتند از ایشان سوال کنند. پس از آنکه تعداد آزمودنی‌ها به ۴۴۰ نفر رسید (به دلیل در نظر گرفتن ریزش)، مرحله جمع‌آوری داده‌ها به اتمام رسید. سپس پرسشنامه‌های مخدوش و ناقص حذف و تعداد ۴۰۰ پرسشنامه برای تحلیل نهایی وارد نرم افزار SPSS-26 شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش توصیفی از آماره‌های فراوانی و درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی از تحلیل عامل تاییدی با روش مدلسازی معادلات ساختاری^۱ (SEM) و روش همبستگی پیرسون با کمک نرم افزارهای SPSS-26 و SmartPLS-23 استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه (میانگین، انحراف معیار، درصد فراوانی) متغیرهای پژوهش از آمار توصیفی استفاده شد. سپس با مدل معادلات ساختاری، فرضیه‌ها آزمون شدند. برای اطمینان از دقت پرسشنامه پایایی و روایی آنها سنجیده شد، و در نهایت تاثیر اثرهای مستقیم و غیر مستقیم متغیرها و برازش مدل بررسی شد. بیشتر شرکت کنندگان در مطالعه (۵۷/۵ درصد) و اغلب کسانی که درخواست طلاق داده بودند، زن بودند (۷۸/۵ درصد). اکثر شرکت کنندگان، تحصیلات دیپلم و پایین‌تر داشتند (۵۸ درصد) و دارای فرزند (۶۲/۲ درصد) بودند. (جدول ۱)

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان در مطالعه

ویژگی	طبقه	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۲۳۰	۵۷/۵
	مرد	۱۷۰	۴۲/۵
طرف درخواست دهنده طلاق	زن	۳۱۴	۷۸/۵
	مرد	۵۶	۱۲/۵
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۱۱۱	۲۷/۸
	دیپلم	۱۲۱	۳۰/۳
	کاردانی	۳۱	۷/۸
	کارشناسی	۹۲	۲۳
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۴۵	۱۱/۳
محل سکونت	شهر	۳۶۲	۹۰/۵
	روستا	۳۸	۹/۵
مدت ازدواج	کمتر از ۱ سال	۴۴	۱۱
	۱ تا ۳ سال	۶۵	۱۶/۳
	۴ تا ۷ سال	۱۱۲	۲۸
	۸ تا ۱۱ سال	۵۸	۱۴/۵

۳۰/۲	۱۲۱	۱۲ سال به بالا	تعداد فرزند
۳۷/۸	۱۵۱	ندارم	
۳۷	۱۴۸	۱ فرزند	
۲۰/۵	۸۲	۲ فرزند	
۳/۵	۱۴	۳ فرزند	
۱/۳	۵	۴ فرزند و بیشتر	شغل
۴۳/۸	۱۷۵	آزاد	
۲۴/۵	۹۸	خانه دار	
۲/۵	۸۲	دولتی	
۹/۸	۳۹	بیکار	
۱/۵	۶	دانشجو	

شاخص های کفایت نمونه گیری به این مسئله پرداخته می پردازد که آیا نمونه گیری مناسبی از متغیرها (بر اساس همبستگی دو به دو معرف ها و همبستگی جزئی آنها) به عمل آمده است یا خیر؟ با توجه به نتایج جدول ۲، کفایت نمونه گیری شاخص KMO^1 بیشتر از ۰/۶ بود، بنابراین پیش شرط کفایت نمونه مشخص گردید و بر اساس شاخص بارتلت که باید کمتر ۰/۰۵ باشد سطح معناداری، عدد ۰/۰۰۱ است لذا کفایت نمونه گیری تایید می گردد.

جدول ۲. آزمون کفایت نمونه گیری

۰/۷۵۷		اندازه گیری کفایت نمونه گیری
۱۶۷۳/۵۱۰	خی دو	ضریب بارتلت
۲۱۰	درجه آزادی	
۰/۰۰۱	سطح معناداری	

ضرایب آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در این تحقیق، از حداقل مقدار (۰/۷) بیشتر است. پایایی مرکب بر خلاف آلفای کرونباخ که به طور ضمنی فرض می کند هر شاخص وزن یکسانی دارد، متکی بر بارهای عاملی^۲ حقیقی هر سازه است؛ و بنابراین معیار بهتری را برای پایایی ارائه می دهد. پایایی مرکب باید مقداری بیش از ۰/۷ را به دست آورد تا بیانگر ثبات درونی سازه باشد (فورنل و لاکر، ۱۹۸۱). در جدول (۳) نتایج پایایی ابزار سنجش به طور کامل آورده شده است.

جدول ۳. مقادیر روایی و پایایی مربوط به هر یک از متغیرها

متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب	ضریب پایایی همگون Rho
سبک های دلبستگی	۰/۸۳۴	۰/۸۶۷	۰/۸۸۲
ترومای دوران کودکی	۰/۷۲۷	۰/۷۸۱	۰/۷۸۹
کمال گرایی	۰/۸۱۳	۰/۸۲۶	۰/۸۳۷
باورهای دینی	۰/۸۴۱	۰/۸۶۷	۰/۸۹۱
گرایش به طلاق	۰/۷۴۰	۰/۷۵۷	۰/۷۸۰

جدول (۴) بررسی روایی واگرایی مدل پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۴. بررسی روایی و اگرای مدل پژوهش

ردیف	۱	۲	۳	۴	۵
۱- سبک های دلبستگی	۰/۷۴۳				
۲- ترومای دوران کودکی	۰/۷۳۶	۰/۸۱۳			
۳- کمال گرایی	۰/۶۳۷	۰/۶۳۵	۰/۷۲۶		
۴- باورهای دینی	۰/۷۹۸	۰/۷۳۲	۰/۷۶۵	۰/۸۳۰	
۵- گرایش به طلاق	۰/۷۰۲	۰/۷۶۹	۰/۶۱۳	۰/۸۵۵	۰/۸۲۶

برای محاسبه روایی و اگرا، از معیار فورنل-لارکر استفاده شد. ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، هر متغیر مکنون باید بیشتر از بالاترین همبستگی آن سازه با سایر سازه‌های مدل باشد. نتایج جدول (۴) نشان می‌دهد که تمامی متغیرها روایی و اگرای قابل قبولی دارند.

برای تحلیل و سنجش مدل این پژوهش و بررسی روابط خطی بین متغیرهای مکنون و متغیرهای آشکار از تحلیل داده‌ها به‌وسیله مدل معادلات ساختاری استفاده شد. برای بررسی مدل درونی و هم‌خطی بودن متغیرها از عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. (VIF بالاتر از ۵)، نشان دهنده هم‌خطی بودن بین متغیرها می‌باشد که با توجه به جدول (۵) مشاهده می‌شود شرط عدم هم‌خطی برای هر متغیر رعایت شده است.

جدول ۵. نتایج شاخص‌های هم‌خطی

متغیرها	VIF
سبک های دلبستگی	۲/۱۹۸
ترومای دوران کودکی	۲/۹۱۵
کمال گرایی	۲/۴۰۷
باورهای دینی	۱/۲۱۸
گرایش به طلاق	۲/۹۱۲

نتایج گزارش شده در جدول (۶) نشان می‌دهد که همه مسیرهای مستقیم، معنادار بودند.

جدول ۶. نتایج اثرات مستقیم، کل و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

اثرات مکمل	متغیر میانجی	ضریب تاثیر (β)	ارزش T
سبک های دلبستگی ← گرایش به طلاق	-	۰/۴۳۳	۱۳/۷۰۸
سبک ایمن ← گرایش به طلاق	-	-۰/۳۲۰	۱۹/۴۰۷
سبک های دوسوگرا ← گرایش به طلاق	-	۰/۳۵۶	۱۵/۹۰۸
سبک های اضطرابی ← گرایش به طلاق	-	۰/۳۵۳	۵/۱۰۴
ترومای دوران کودکی ← گرایش به طلاق	-	۰/۳۲۹	۷/۲۳۸
سبک های دلبستگی ← گرایش به طلاق	کمال گرایی	۰/۷۳۱	۱۵/۳۰۳
سبک ایمن ← گرایش به طلاق	کمال گرایی	-۰/۷۳۱	۱۰/۱۹۸
سبک های دوسوگرا ← گرایش به طلاق	کمال گرایی	۰/۷۶۴	۱۷/۵۳۹
سبک های اضطرابی ← گرایش به طلاق	کمال گرایی	۰/۷۶۱	۲۳/۹۵۱
ترومای دوران کودکی ← گرایش به طلاق	کمال گرایی	۰/۵۰۸	۳/۸۰۸

۱۱/۵۶۹	-۰/۶۰۵	باورهای دینی	سبک های دلبستگی ← گرایش به طلاق
۸/۳۹۰	-۰/۱۲۸	باورهای دینی	سبک ایمن ← گرایش به طلاق
۵/۸۰۱	۰/۱۴۲	باورهای دینی	سبک های دوسوگرا ← گرایش به طلاق
۱۲/۹۶۰	۰/۱۴۰	باورهای دینی	سبک های اضطرابی ← گرایش به طلاق
۳۲/۰۴۶	-۰/۸۱۰	باورهای دینی	ترومای دوران کودکی ← گرایش به طلاق

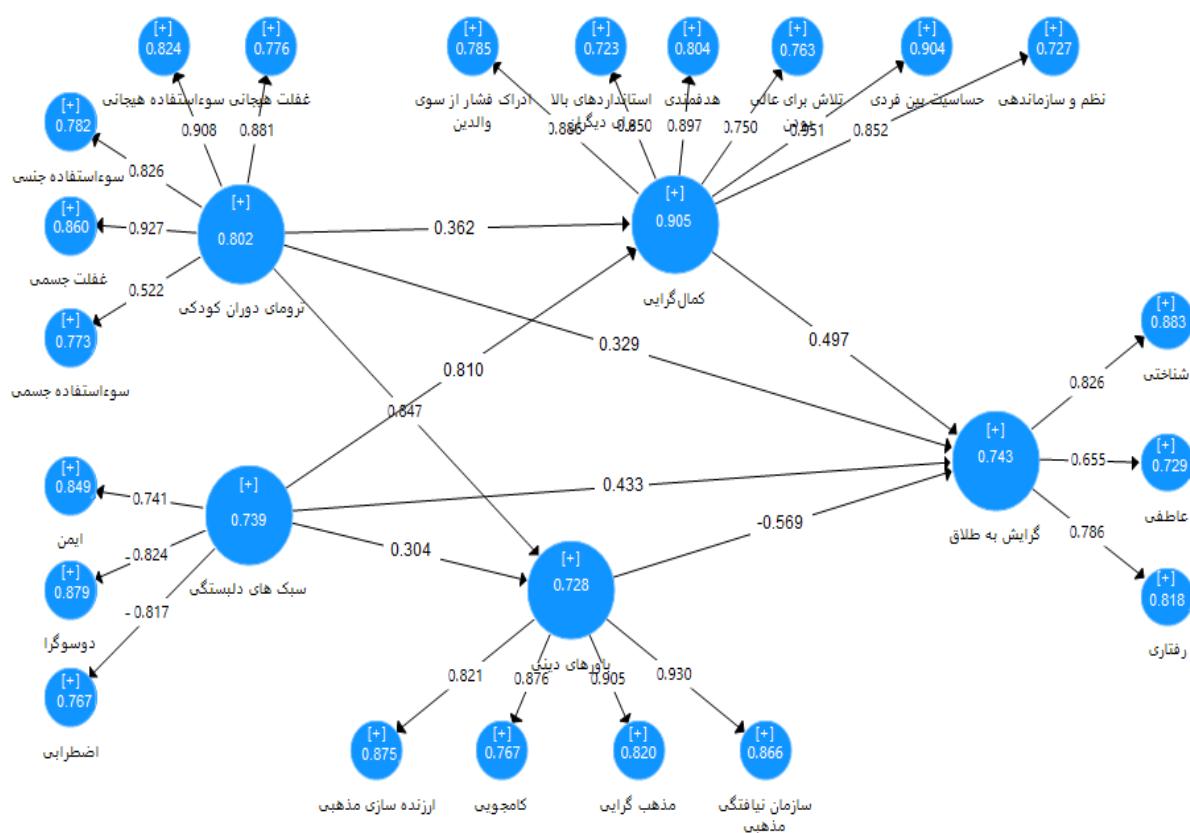
نتایج تحلیل مسیر معادلات ساختاری نشان داد که رابطه متغیرهای مورد بررسی معنادار می باشد. معیار ارزیابی مدل درونی، ضرایب مسیر می باشند که به منظور بررسی معنی داری آن ها از رویه خودگردان سازی استفاده شده که این ضرایب به همراه مقدار آماره T متناظر خود، سطح معنی داری و همچنین فاصله اطمینان برای اثرات مستقیم در جدول (۶) آورده شده است.

جدول ۷. نتایج برازش کلی مدل با معیار GOF

GOF	R^2	Communality	متغیر های درونزا
$GOF = \sqrt{0.783 * 0.486} = 0.616$	۰/۷۳۹	۰/۴۹۹	سبک های دلبستگی
	۰/۸۰۲	۰/۵۵۳	ترومای دوران کودکی
	۰/۹۰۵	۰/۵۴۱	کمال گرایی
	۰/۷۲۸	۰/۴۳۹	باورهای دینی
	۰/۷۴۳	۰/۴۰۲	گرایش به طلاق

شاخص GOF این مدل، ۰/۶۱۶ به دست آمده است که این میزان چون بیشتر از ۰/۳۶ است حاکی از برازش مطلوب مدل است. بر اساس نتایج جدول (۷) شاخص نیکویی برازش GOF ، مشخص شد که مدل پژوهش از کفایت و دقت آماری مناسبی برخوردار است. مقدار شاخص GOF برابر با ۰/۶۱۶ محاسبه شد که با توجه به معیارهای ارائه شده توسط تننهاوس و همکاران (۲۰۰۵) و همچنین وتزلز و همکاران (۲۰۰۹) در طبقه «قوی» قرار می گیرد و نشان می دهد که مدل ترکیبی حاضر در تبیین روابط بین متغیرهای سبک های دلبستگی، ترومای دوران کودکی، کمال گرایی، باورهای دینی و گرایش به طلاق از برازش مطلوبی برخوردار است. به عبارت دیگر، میانگین ضرایب تعیین و مقادیر اشتراکی، بیانگر آن است که هر دو بخش ساختاری و اندازه گیری مدل از قدرت توضیح دهنده گی قابل قبولی برخوردارند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر مناسب بودن برازش مدل تلفیقی و اثرگذاری همزمان متغیرهای پیش بین و میانجی تأیید می شود.

شکل ۲. مدل ساختاری نهایی پژوهش با مقادیر بارهای عاملی و ضرایب مسیر (بتا)

نتیجه گیری

این مطالعه با هدف الگوی معادلات ساختاری گرایش به طلاق زوجین براساس سبک های دلبستگی و ترومای دوران کودکی با نقش میانجیگری کمال گرایی و باورهای دینی در شهر کرمانشاه انجام شد. نتایج یافته ها حاکی از آن است که مدل ساختاری تاثیر سبک های دلبستگی و ترومای کودکی بر گرایش به طلاق زوجین با میانجیگری کمال گرایی و باورهای دینی، از برازش مطلوبی برخوردار است.

بر اساس نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری و به ویژه شاخص نیکویی برازش مشخص شد که مدل پژوهش از کفایت و دقت آماری مناسبی برخوردار است. مقدار شاخص GOF برابر با ۰/۶۱۶ محاسبه شد که با توجه به معیارهای ارائه شده توسط تننهاوس و همکاران (۲۰۰۵) و همچنین وتزل و همکاران (۲۰۰۹) در طبقه «قوی» قرار می گیرد و نشان می دهد که مدل ترکیبی حاضر در تبیین روابط بین متغیرهای سبک های دلبستگی، ترومای دوران کودکی، کمال گرایی، باورهای دینی و گرایش به طلاق از برازش مطلوبی برخوردار است. به عبارت دیگر، میانگین ضرایب تعیین و مقادیر اشتراکی، بیانگر آن است که هر دو بخش ساختاری و اندازه گیری مدل از قدرت توضیح دهنده قابل قبولی برخوردارند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر مناسب بودن برازش مدل تلفیقی و اثرگذاری همزمان متغیرهای پیش بین و میانجی تأیید می شود.

پژوهش صیادفر و همکاران (۱۴۰۳) نشان داد که تجارب آسیب زای کودکی به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر بی ثباتی زناشویی تأثیر دارند، که با بخش ترومای کودکی در مدل حاضر همراستا است. از نظر سازوکار روان شناختی، می توان نتیجه گرفت که سبک های دلبستگی نقش کلیدی در نحوه ادراک، تفسیر و واکنش زوجین به موقعیت های تنش زا دارند. سبک دلبستگی ایمن با احساس اعتماد، توانایی بیان هیجان، جستجوی حمایت و پذیرش تفاوت ها همراه است؛ در حالی که سبک های اضطرابی و اجتنابی می توانند موجب وابستگی افراطی، دوری هیجانی، بدتنظیمی هیجان و سوءبرداشت های ارتباطی شوند. بنابراین، وجود چنین الگوهایی به طور طبیعی

استحکام تعهد زناشویی را تضعیف کرده و خطر گرایش به طلاق را افزایش می‌دهد. در مجموع، نتایج پژوهش حاضر با پشتوانه مطالعات پیشین نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی می‌توانند یکی از معتبرترین مؤلفه‌های تبیین‌کننده گرایش به طلاق باشند. این یافته‌ها اهمیت مداخلات پیشگیرانه در سطح آموزش پیش از ازدواج، توسعه مهارت‌های ارتباطی زوجین، و درمان‌های مبتنی بر نظریه دلبستگی را برجسته می‌کند. پیشنهاد می‌شود که مشاوران خانواده و متخصصان سلامت روان در سنجش و ارزیابی وضعیت زوجین، به سبک‌های دلبستگی به عنوان شاخص خطر مهم توجه ویژه‌ای داشته باشند.

همچنین پژوهش لک و همکاران (۱۴۰۳) نیز رابطه منفی میان تجربه آزار در کودکی و رضایت زناشویی را تأیید کرده‌اند که با یافته‌های بخش سبک دلبستگی و روابط زناشویی در مدل حاضر همخوانی دارد. از نظر تحلیل روان‌شناختی، تجربه آسیب‌های دوران کودکی موجب شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه، کاهش تاب‌آوری زناشویی، ضعف مهارت‌های ارتباطی، و افزایش سبک‌های دلبستگی ناایمن می‌شود. همان‌طور که محمودزاده و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای نشان دادند، سوءرفتارهای دوران کودکی با سبک‌های دلبستگی ناایمن مرتبط است و می‌تواند در کیفیت تعاملات زوجین در آینده اختلال ایجاد کند. این افراد معمولاً سطح بالاتری از اجتناب هیجانی، ترس از رهاشدگی و حساسیت نسبت به تهدیدهای ارتباط عاطفی را تجربه می‌کنند که این عوامل احتمال گرایش به طلاق را افزایش می‌دهد. همچنین، نتایج تحلیل پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تجارب منفی کودکی با مشکلات تنظیم هیجانی، افزایش نشخوار ذهنی، کمال‌گرایی ناسالم، بدبینی و فرسودگی روانی در روابط نزدیک همراه است (سالاری و همکاران، ۱۴۰۲؛ اشرفی و همکاران، ۱۴۰۲). این ویژگی‌ها سبب می‌شوند زوجین در مواجهه با مشکلات زناشویی، به‌جای حل مسئله و گفت‌وگوی سازنده، به سرزنش‌گری، ناامیدی و اجتناب روی بیاورند. همچنین با پژوهش‌های تونبول و اوزدیمیر (۲۰۲۴) و فینزی و جیوتس (۲۰۲۴) نتایج همسو و هم‌راستا می‌باشد. با توجه به مجموعه یافته‌های فوق، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که ترومای دوران کودکی نه‌تنها به‌صورت مستقیم بر گرایش به طلاق اثرگذار است، بلکه از طریق متغیرهای میانجی نظیر کمال‌گرایی ناسازگار، طرحواره‌های منفی، سبک‌های دلبستگی ناایمن و ضعف مهارت‌های ارتباطی نیز می‌تواند اثرات غیرمستقیم مهمی بر گرایش به طلاق داشته باشد. این نتایج نشان می‌دهد که پیشگیری از تعارضات زناشویی و کاهش گرایش به طلاق، نیازمند توجه به عوامل پنهان و ریشه‌ای در تاریخچه زندگی افراد است، عواملی که اغلب به دوران کودکی و تجربه‌های آسیب‌زای اولیه باز می‌گردند. این امر ضرورت مداخلات روان‌درمانی مبتنی بر طرحواره، آموزش مهارت‌های دلبستگی ایمن و مشاوره پیش از ازدواج را بیش از پیش برجسته می‌سازد.

یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج غنی‌آبادی و همکاران (۱۴۰۲)، اشرفی و همکاران (۱۴۰۲) و سالاری و همکاران (۱۴۰۲) نیز همسو بوده و کمال‌گرایی را به عنوان عامل اثرگذار بر گرایش به طلاق و طلاق عاطفی تأیید می‌کند. همچنین نتایج پژوهش سلطانی و همکاران (۱۴۰۲) هم‌راستا با یافته‌های این تحقیق، نشان داد که کمال‌گرایی معنوی/مذهبی نقش محافظتی بر زندگی زناشویی دارد که با نقش باورهای دینی در مدل کنونی مطابقت دارد. علاوه بر این، نتیجه پژوهش اقبالی و همکاران (۱۴۰۲) فوربوش (۲۰۲۴)، تونبول و اوزدیمیر (۲۰۲۴)، رامیرز-کرونل و همکاران (۲۰۲۳)، ایلماز (۲۰۲۳) و شیرین (۲۰۱۶) نیز با یافته‌های حاضر همخوان است و نشان می‌دهد که باورهای دینی و مهارت‌های ارتباطی می‌توانند رضایت زناشویی را بهبود بخشند. در مجموع، مرور پیشینه‌ها نشان می‌دهد که نتایج این پژوهش در راستای روند علمی موجود و همسو با عمده نتایج تحقیقات داخلی و خارجی است و ناهمخوانی برجسته‌ای مشاهده نمی‌شود. اختلافات جزئی ممکن است مربوط به تفاوت روش نمونه‌گیری، ابزار، و جامعه آماری باشد اما جهت‌گیری کلی پژوهش‌ها مشابه است. مدل حاضر بر پایه نظریه‌ی دلبستگی بالبی نظریه‌های ترومای روان‌شناختی، و رویکردهای شناختی-رفتاری در حوزه روابط زوجی تبیین می‌شود. نظریه دلبستگی بیان می‌کند که الگوهای ارتباطی اولیه با مراقبین اصلی، پایه تشکیل الگوهای رابطه‌ای در بزرگسالی است. افراد با سبک دلبستگی ناایمن (اجتنابی، دوسوگرا یا اضطرابی) بیشتر در معرض تجربه مشکلات زناشویی، سوءظن ارتباطی و ناکارآمدی در تنظیم هیجان هستند که به صورت مستقیم گرایش به طلاق را افزایش می‌دهد.

مرور ادبیات و پیشینه پژوهش موجود به‌صورت واضح و جامع سه شکاف پژوهشی کلیدی را در سه سطح مشخص می‌کند: (۱) شکاف تکنیکی-روش‌شناختی، (۲) شکاف مفهومی-مدلی، و (۳) شکاف محتوایی-مکانیسمی. از نظر تکنیکی، اکثر پژوهش‌های داخلی، مانند مطالعات صیادفر و همکاران (۱۴۰۳)، لک و همکاران (۱۴۰۳) و حیدری کبریتی و همکاران (۱۴۰۱)، از روش‌های توصیفی-همبستگی ساده، رگرسیون خطی یا تحلیل واریانس استفاده کرده‌اند که تنها به بررسی روابط مستقیم دو متغیر یا کنترل

محدود برای متغیرهای کوانتیتی می‌پردازند و امکان آزمون روابط غیرمستقیم، میانجی‌گری یا چندمتغیری را فراهم نمی‌کنند. در مقابل، پژوهش حاضر با به‌کارگیری مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM)، امکان بررسی همزمان روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای چندگانه را فراهم می‌آورد، یک رویکردی که در مرور ادبیات پژوهشی مربوط به طلاق و روابط زناشویی هنوز به‌صورت سیستماتیک و تجربی تأییدشده به‌کار نرفته است. از نظر مفهومی، شکاف عمده‌ای در این است که پژوهش‌های پیشین، متغیرهای مؤثر بر طلاق را به‌صورت تک‌سطحی و جزء‌به‌جزء بررسی کرده‌اند: برخی تنها بر سطح رشدی (لک و همکاران، ۱۴۰۳)، برخی بر سطح شخصیتی (غنی‌عبادی و همکاران، ۱۴۰۲)، برخی بر سطح ارتباطی (فوربوش، ۲۰۲۴)، و برخی بر سطح فرهنگی و معنوی (حیدری کبریتی و همکاران، ۱۴۰۱) تمرکز کرده‌اند. اما هیچ‌یک از این مطالعات، این متغیرها را در یک چارچوب یکپارچه و سیستمیک در نظر نگرفته‌اند، یعنی نتوانسته‌اند تأثیر تروما و دلبستگی نایمن را نه تنها به‌صورت مستقیم، بلکه از طریق تشدید کمال‌گرایی مخرب و یا تضعیف باورهای دینی سازنده، در مسیر گرایش به طلاق تبیین کنند. این در حالی است که تئوری بالبی (۱۹۹۹)، (وینگر، ۲۰۲۲)، (سوتاردی و دابین، ۲۰۱۹) و (رامیرز-کرونل و همکاران، ۲۰۲۳) به‌صورت مجزا اشاره به این پیوند دارند، اما عدم تلفیق تجربی این متغیرها در یک مدل علی واحد، باعث شده تا مکانیسم‌های پیچیده‌ی انتقال تأثیرات رشدی به رفتارهای ارتباطی و نهایتاً به تصمیمات زناشویی (مانند طلاق) ناشناخته بماند. از نظر محتوایی، شکاف بارزترین خود را در نقش میانجی‌گری همزمان کمال‌گرایی و باورهای دینی نشان می‌دهد: آیا تروما و دلبستگی نایمن، صرفاً مستقیماً بر گرایش به طلاق تأثیر می‌گذارند، یا ابتدا باعث تقویت الگوهای کمال‌گرایانه مخرب (با ایجاد انتظارات غیرواقع‌بینانه، خودانتقادی شدید و ناتوانی در تحمل نقص) و تضعیف باورهای دینی سازنده (با آسیب به حس امنیت، اعتماد و معنای‌آفرینی) می‌شوند، و این دو متغیر میانجی، در نهایت، فضای رابطه را مستعد تعارضات مکرر و فروپاشی می‌سازند؟ تاکنون هیچ پژوهشی در ایران به آزمون این مسیرهای میانجی‌گری همزمان نپرداخته است. پژوهش حاضر با طراحی مدل معادلات ساختاری که در آن متغیرهای رشدی (تروما، متغیرهای ارتباطی (دلبستگی)، متغیرهای شخصیتی (کمال‌گرایی) و متغیرهای فرهنگی و معنوی (باورهای دینی) به‌صورت همزمان در یک چارچوب علی بررسی می‌شوند، این شکاف عمیق را پر می‌کند، شکافی که نه تنها درک ما از مکانیسم‌های پیچیده‌ی فروپاشی خانواده را محدود می‌کند، بلکه امکان طراحی مداخلات پیشگیرانه دقیق‌تر را نیز از دست می‌دهد.

از منظر نظریه طرحواره‌درمانی ترومای دوران کودکی منجر به شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌شود و این طرحواره‌ها، تجربه روابط صمیمانه را با دشواری همراه می‌کنند. فردی که در کودکی تجربه آزار یا غفلت داشته است، در بزرگسالی دچار حساسیت‌های شناختی - هیجانی در رابطه زناشویی شده و احتمال گرایش به طلاق در او افزایش می‌یابد. در خصوص کمال‌گرایی، نظریه چنبدیدی فروست مطرح می‌کند که کمال‌گرایی ناسازگارانه منجر به انتظارات خشک، انعطاف‌ناپذیری، انتقاد مداوم از خود و همسر و در نتیجه تشدید تعارضات زناشویی می‌شود. بر همین اساس، کمال‌گرایی در پژوهش حاضر به‌عنوان سازه‌ای میانجی‌گر عمل کرده و نشان می‌دهد که اثرات ترومای کودک و سبک دلبستگی می‌توانند از طریق انتظارات غیرواقع‌بینانه تشدید شوند. به طور خلاصه، محقق بر این باور است که تقویت ابعاد معنوی، آموزش مهارت‌های ارتباطی همراه با مداخله‌های شناختی - طرحواره‌ای برای کاهش کمال‌گرایی می‌تواند به‌صورت مؤثر گرایش به طلاق را کاهش دهد. این تبیین کاربردی می‌تواند به‌طور خاص در زوج‌درمانی، مشاوره خانواده و مداخلات پیشگیرانه مورد استفاده قرار گیرد.

این مطالعه همچون هر مطالعه دیگری دارای یکسری محدودیت‌ها بود؛ از جمله مهم‌ترین محدودیت‌های آن می‌توان به عدم تفکیک نتایج براساس جنسیت اشاره کرد. ممکن است هر جنسی به طرز متفاوت پاسخ دهد و این نتایج تلفیقی از هر دو جنسیت است. همچنین از آنجا که این مطالعه از پرسشنامه‌های خودگزارش‌دهی استفاده کرده، بنابراین زنانی که سواد بسیار پایینی داشتند و یا بی‌سواد بودند به مطالعه وارد نشدند. این مسئله به خصوص وقتی مهم است که زنانی که بی‌سواد هستند و یا سواد بسیار کمی دارند احتمالاً با مشکلات بیشتری مواجه هستند و غالباً در خانواده‌های با شرایط نامناسب برای ادامه تحصیل رشد کرده‌اند که سبک دلبستگی نایمن و ترومای کودکی از جمله آن می‌باشد. یکی دیگر از محدودیت‌های این مطالعه آن بود که تمام آزمودنی‌ها از شهر کرمانشاه انتخاب شده بودند؛ بنابراین تعمیم نتایج به سایر شهرهای کشور به ویژه با فرهنگ‌ها و مذاهب متفاوت، باید با احتیاط صورت گیرد. یکی از محدودیت‌های دیگر این مطالعه تعداد زیاد پرسشنامه‌ها و سوالات آن بود که سعی شد با ایجاد انگیزه از طریق هدیه به برندگان

مانع خستگی در آزمودنی ها شوند. جهت رفع محدودیت های موجود پیشنهاد می شود که در مطالعات آتی هر جنسیت به صورت جدا سنجیده شود تا تفاوت های هر گروه مشخص شود. همچنین بهتر است که از روش کیفی و از طریق مصاحبه، دلایل گرایش به طلاق در زنان بی سواد نیز مورد کنکاش قرار گیرد. همچنین توصیه می شود که این مطالعه در سایر شهرهای کشور به ویژه با بافت فرهنگی و زبانی متفاوت انجام شود تا نقش تفاوت های فرهنگی احتمالی نیز مدنظر قرار گیرد.

در این مطالعه، پیشنهاد های کاربردی و جامع برای تقویت پایداری روابط زناشویی و کاهش گرایش به طلاق، بر اساس یک رویکرد یکپارچه ترکیبی روان شناسی تجربی، عوامل زمینه ای و مداخلات عملی طراحی شده است؛ این رویکرد در سه مرحله عملیاتی اجرا می گردد: ابتدا در مرحله ارزیابی جامع، مراکز مشاوره و درمانی با بهره گیری از ابزارهای معتبر سنجش سبک دلبستگی (ECR)، (AAI)، تروماهای دوران کودکی (CTQ)، کمال گرایی (MPS)، باورهای دینی (DRI)، هوش هیجانی (TEIQT) و تاب آوری (CD-RISC)، به همراه تحلیل مدل های معادلات ساختاری (SEM)، شناسایی متغیرهای میانجی (مانند تاب آوری، مهارت های ارتباطی) و تعدیل گر (مانند طول مدت ازدواج، حمایت اجتماعی، تحصیلات) را انجام دهند تا بتوانند برنامه های پیشگیرانه و مداخله ای دقیق تری برای زوجین طراحی کنند؛ در مرحله دوم، مداخلات هدفمند و فردی سازی شده شامل آموزش خودشناسی مبتنی بر دلبستگی ایمن، تمرین های تنظیم هیجان و ارتباط غیرخسونت آمیز، مداخلات مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) برای کاهش کمال گرایی ناکارآمد و پیامدهای تروما، و ادغام باورهای دینی انعطاف پذیر (مانند رحمت، رضا و امید) در فرآیند مشاوره به صورت مداخلات بین رشته ای روان شناسی فرهنگی خواهد بود؛ و در مرحله سوم، با انجام مطالعات طولی و مقطعی مقایسه ای بین گروه های سنی (جوان ترها در برابر میان سال ترها)، مناطق شهری و روستایی، و زوجین با پیشینه تروما یا بدون آن، همراه با بررسی تأثیر عوامل محیطی مانند فناوری (استفاده از شبکه های اجتماعی)، حمایت اجتماعی و تحصیلات، مدل نهایی به یک چارچوب عملیاتی و قابل تعمیم تبدیل شده و امکان پیش بینی زود هنگام از گرایش به طلاق را فراهم کرده، در عین حال با تقویت تاب آوری سازمان یافته و تغییر باورهای غیرکارآمد، زمینه توسعه روابط پایدار و رضایت زناشویی را مهیا می سازد.

نتایج این مطالعه نشان داد که میان تروماهای دوران کودکی، سبک دلبستگی، کمال گرایی و باورهای دینی با گرایش به طلاق رابطه وجود دارد به نحوی که افرادی که در کودکی دارای تجارب تروما بودند و سبک دلبستگی آنها از نوع ناایمن بود، گرایش بیشتری به طلاق داشتند. در حالی که افراد با سبک دلبستگی ایمن و دارای باورهای مذهبی قوی گرایش به جدایی در آنها کمتر بود. در کنار این عوامل کمال گرایی در این افراد برای جبران یا فراموشی گذشته میتواند اختلافات و نارضایتی های زناشویی را تشدید کرده و تمایل زوجین به طلاق را فراهم کند. بنابراین به کلیه متخصصان سلامت روان و مشاورین خانواده توصیه می شود که در هنگام مشاوره طلاق به نقش عوامل مرتبط با کودکی مانند ترومای کودکی و سبک دلبستگی و به نقش عوامل محافظتی مانند باورهای دینی و کمال گرایی توجه داشته باشند. همچنین توصیه می شود که سازمان ها و وزارت خانه های مربوط به خانواده به نقش عوامل کودکی و آموزش عوامل مرتبط با طلاق به خانواده ها نقش خود را در کاهش میزان طلاق ایفا کنند.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

نویسندگان به نحو مساوی در نگارش مقاله همکاری داشتند.

تعارض منافع

بر اساس اظهارات نویسندگان، این مقاله تعارض منافی ندارد.

حامی مالی

بنابر اظهارات نویسندگان این پژوهش هیچگونه حامی مالی ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی مشارکت کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می شود.

منابع

- اشرفی، میثم، و حسینی، میرحامد. (۱۴۰۲). تحلیل و آسیب‌شناسی کمال‌گرایی در گرایش به طلاق. در هشتمین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم تربیتی و روان‌شناسی/ایران. <https://civilica.com/doc/1985476>
- اقبال، علی، عظیمی، محمد، و عطایی، فاطمه. (۱۴۰۲). رابطه باورهای دینی و مهارت‌های ارتباطی با رضایت زناشویی در معلمان متأهل. پژوهش در دین و سلامت، ۹(۲)، ۶۶-۷۵. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i2.36590>
- بهرامی احسان، هادی. (۱۳۷۸). میزان اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس جهت‌گیری مذهبی. مجله روانشناسی و علوم تربیتی، ۶۲، ۶۷-۹۰.
- پاداش، زهرا، یوسفی، زهرا، عابدی، محمدرضا، و ترکان، هاجر. (۱۳۹۹). بررسی اثربخشی مشاوره زناشویی به روش گاتمن بر میل به طلاق و دلزدگی زناشویی زنان متأهل متمایل به طلاق. مجله مطالعات ناتوانی، ۱۰(۱۳)، ۱۵۴-۱۶۴.
- پروایی، شفیعه، مام‌شریفی، پیمان، و شهامت‌ده‌سرخ، فاطمه. (۱۴۰۲). مدل خودخاموشی و گرایش به طلاق با نقش واسطه‌ای تعارض زناشویی در زنان متأهل. رویش روانشناسی، ۱۲(۹)، ۱۶۹-۱۷۸. <http://frooyesh.ir/article-1-4750-fa.html>
- حیدری کبریتی، مطهره، و شبیانی، حسین. (۱۴۰۰). رابطه بین تاب‌آوری و باورهای دینی با تعارضات زناشویی در زوجین متقاضی طلاق استان اصفهان. در ششمین کنفرانس بین‌المللی مطالعات جهانی در علوم تربیتی، روان‌شناسی و مشاوره. تهران.
- <https://civilica.com/doc/1630465>
- سالاری، فایزه، معینی‌زاده، مجید، و اصغری‌ابراهیم‌آباد، محمدجواد. (۱۴۰۲). نقش کمال‌گرایی در پیش‌بینی رضایت زناشویی افراد متأهل با میانجی‌گری نشخوار فکری. پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ۱۳(۲).
- سعدی‌پور، زهرا، قاسمی، فاطمه، و نوری، محمد. (۱۴۰۱). تحلیل جامعه‌شناختی پیامدهای طلاق در استان‌های غربی ایران. فصلنامه رفاه اجتماعی، ۲۱(۴)، ۸۳-۱۰۴.
- سلطانی، فاطمه، بشارت، محمدعلی، و فراهانی، حجت‌الله. (۱۴۰۲). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس ابعاد کمال‌گرایی و کمال‌گرایی معنوی/مذهبی. رویش روان‌شناسی، ۱۲(۹)، ۱-۱۰.
- شیرزادی، الهام، احمدی، پویا، و قنبری، نرگس. (۱۴۰۰). سبک دلبستگی و گرایش به طلاق: نقش اختلافات ارتباطی. پژوهشنامه علوم رفتاری، ۱۴(۲)، ۵۱-۶۸.
- صالحی، محمد، علوی، علی، و کرمی، شهناز. (۱۳۹۶). تأثیر باورهای دینی بر تاب‌آوری و انسجام خانوادگی. مجله روانشناسی دین و معنویت، ۱۵(۱)، ۲۹-۴۴.
- صیادفر، عاطفه، و حمزه‌پورحقیقی، طاهره. (۱۴۰۳). پیش‌بینی بی‌ثباتی زناشویی بر اساس تجارب آسیب‌زای کودکی با نقش میانجی صفات تاریک و مرزی شخصیت در زنان متأهل.
- عزیزپور، سمانه، اسکندری، مژگان، و وثوقی‌نیا، نگین. (۱۴۰۱). ترومای دوران کودکی و اثرات آن بر دلبستگی و عملکرد زناشویی. مجله پژوهش‌های روان‌شناسی کاربردی، ۱۲(۳)، ۷۷-۹۳.
- علی‌محمدی، نسرين، مرادی، سوده، و رستمی، امیر. (۱۴۰۰). سبک‌های دلبستگی و کیفیت تعامل زوجین: نقش میانجی طرحواره‌های ناسازگار اولیه. فصلنامه مطالعات زوج و خانواده، ۱۶(۱)، ۲۳-۴۰.
- غنی‌آبادی، محمدرضا، مؤمنی، زهرا، و تیموری، افسانه. (۱۴۰۲). رابطه کمال‌گرایی خودانتقادگر با تعارضات زناشویی: نقش واسطه‌ای حساسیت بین‌فردی. مجله بهداشت روانی، ۹(۳)، ۱۱۵-۱۳۰.
- قادرزاده، امید، قادرزاده، هیروش، و حسن‌پناه، حسین. (۱۳۹۱). عوامل شناسایی‌کننده گرایش زوجین به طلاق در مناطق مرزی. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۱(۱)، ۱۰۲-۱۱۸.
- لک، الناز، و شالچی، بهزاد. (۱۴۰۳). رابطه‌ی تجارب آزار دیدگی در دوران کودکی با رضایت زناشویی در زوجین. در اولین همایش ملی توانمندی روانشناختی (مدیریت خانواده).

References

- Al-Shahrani, H. F., & Hammad, M. A. (2023). Relationship between emotional divorce and alexithymia among married women in Saudi Arabia. *BMC Psychology*, 11(1), 217.
- Ali Mohammadi, N., Moradi, S., & Rostami, A. (2021). Attachment styles and quality of couple interaction: The mediating role of early maladaptive schemas. *Quarterly Journal of Couple and Family Studies*, 6(1), 23–40.
- Amani, J., Abbas, J., Lela, U., & Shi, G. (2021). Religious affiliation, daily spirituals, and private religious factors promote marital commitment among married couples: Does religiosity help people amid the COVID-19 crisis? *Frontiers in Psychology*, 12, Article 657400.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.657400>
- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 650–666.
- Ashrafi, M., & Hosseini, M. (2023). Analysis and pathology of perfectionism in the tendency toward divorce. In *The 8th National Conference on Modern Research in Educational Sciences and Psychology of Iran*. <https://civilica.com/doc/1985476>
- Azizpour, S., Eskandari, M., & Vosoughinia, N. (2022). Childhood trauma and its effects on attachment and marital functioning. *Journal of Applied Psychological Research*, 12(3), 77–93.
- Azizpour, S., Rezapour Mirsaleh, Y., & Mottaghi, M. (2022). Evaluation of behavioral and physical dimensions of childhood traumas in couples who have marital infidelity. *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 12(2), 47–64.
- Bahrami Ehsan, H. (1999). Preliminary study of the validity and reliability of the Religious Orientation Scale. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 62, 67–90.
- Bernstein, D. P., Stein, J. A., Newcomb, M. D., Walker, E., Pogge, D., Ahluvalia, T., Stokes, J., Handelsman, L., Medrano, M., Desmond, D., & Zule, W. (2003). Development and validation of a brief screening version of the Childhood Trauma Questionnaire. *Child Abuse & Neglect*, 27(2), 169–190.
- Blehm, A. (2024). What is trauma? A critique and definition. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. Advance online publication.
- Bowlby, J. (1979). The Bowlby–Ainsworth attachment theory. *Behavioral and Brain Sciences*, 2(4), 637–638.
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Eghbali, A., Azimi, M., & Ataei, F. (2023). The relationship between religious beliefs and communication skills with marital satisfaction among married teachers. *Research in Religion and Health*, 9(2), 66–75. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i2.36590>
- Feinberg, M. E., Mogle, J. A., Lee, J. K., Tornello, S. L., Hostetler, M. L., Cifelli, J. A., Bai, S., & Hotez, E. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on parent, child, and family functioning. *Family Process*. Advance online publication.
- Forbush, A. (2024). *Exploring the intergenerational links between parent and child couple conflict styles: Attachment behaviors and forgiveness as moderators* [Unpublished manuscript].
- Ghaderzadeh, O., Ghaderzadeh, H., & Hassanpanah, H. (2012). Identifying factors of couples' tendency toward divorce in border regions. *Family Counseling and Psychotherapy Quarterly*, 1(1), 102–118.
- Ghani Abadi, M. R., Momeni, Z., & Teimouri, A. (2023). The relationship between self-critical perfectionism and marital conflicts: The mediating role of interpersonal sensitivity. *Journal of Mental Health*, 9(3), 115–130.

- Gomez, E., & Tadros, E. (2023). A cognitive behavioral family therapy approach: The impact of divorce on a Hispanic adolescent with an eating disorder. *The Family Journal*.
<https://doi.org/10.1177/10664807231163244>
- Hammer, J. (2021). *The impact of infidelity on the family system* (Master's thesis, City University of Seattle).
<https://repository.cityu.edu/bitstream/handle/20.500.11803/1625/JamieHammerCapstone.pdf>
- Heidari Kebriti, M., & Sheibani, H. (2021). The relationship between resilience and religious beliefs with marital conflicts among couples seeking divorce in Isfahan Province. In *The 6th International Conference on Global Studies in Educational Sciences, Psychology and Counseling*. Tehran.
<https://civilica.com/doc/1630465>
- Lak, E., & Shalchi, B. (2024). The relationship between childhood abuse experiences and marital satisfaction in couples. In *The First National Conference on Psychological Empowerment (Family Management)*.
- Leopold, T., & Kalmijn, M. (2016). Is divorce more painful when couples have children? Evidence from long-term panel data on multiple domains of well-being. *Demography*, 53(6), 1717–1742.
<https://doi.org/10.1007/s13524-016-0518-2>
- Martins, L. B., Marengo, L. A. S., Casalecchi, J. G. S., de Almeida Figueiredo, M. J., & Silva Júnior, M. D. (2023). A systematic review of the relationship between marital satisfaction and adults' attachment styles: An evolutionary and cross-cultural perspective. *Trends in Psychology*, 1–27.
<https://doi.org/10.1007/s43076-023-00287-1>
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). Contributions of attachment theory and research to motivation science. In J. Shah & W. Gardner (Eds.), *Handbook of motivation science* (pp. 201–216). Guilford Press.
- Padash, Z., Yousefi, Z., Abedi, M. R., & Torkan, H. (2020). The effectiveness of Gottman method marital counseling on divorce tendency and marital burnout among married women inclined to divorce. *Journal of Disability Studies*, 10(13), 154–164.
- Parvaei, S., Mamsharifi, P., & Shahamat Dehsorkh, F. (2023). The model of self-silencing and divorce tendency with the mediating role of marital conflict in married women. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 12(9), 169–178. <http://frooyesh.ir/article-1-4750-fa.html>
- Ramírez-Coronel, A. A., Mahdavi, A., Abdu, W. J., Azis, R., Al-Salami, A. A. A., Margiana, R., ... & Beheshtizadeh, N. (2023). Religious beliefs, addiction tendency, sexual dysfunction and intention to divorce among Muslim couples. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*, 79(1), Article a8400.
<https://doi.org/10.4102/hts.v79i1.8400>
- Sadipour, Z., Ghasemi, F., & Nouri, M. (2022). Sociological analysis of the consequences of divorce in the western provinces of Iran. *Social Welfare Quarterly*, 21(4), 83–104.
- Salari, F., Moeinizadeh, M., & Asghari Ebrahimabad, M. J. (2023). The role of perfectionism in predicting marital satisfaction of married individuals with the mediating role of rumination. *Journal of Clinical Psychology and Counseling Research*, 13(2).
- Salehi, M., Alavi, A., & Karami, S. (2017). The effect of religious beliefs on resilience and family cohesion. *Journal of Psychology of Religion and Spirituality*, 15(1), 29–44.
- Sayadfar, A., & Hamzehpour Haghighi, T. (2024). Predicting marital instability based on childhood traumatic experiences with the mediating role of dark and borderline personality traits in married women.
- Shirin, N. (2016). *Religiosity and the decline in the probability of divorce among married Christians in the United States* (Doctoral dissertation). ProQuest Dissertations Publishing.
- Shirzadi, E., Ahmadi, P., & Ghanbari, N. (2021). Attachment style and divorce tendency: The role of communication differences. *Journal of Behavioral Sciences*, 14(2), 51–68.

- Shirzadi, Z., Khakpour, R., & Khodabakhshi-Koolaei, A. (2021). The role of attachment styles and spiritual intelligence in predicting women's emotional divorce. *Journal of Applied Psychology Studies*, 11(3), 45–60.
- Soltani, F., Besharat, M. A., & Farahani, H. (2023). Predicting marital satisfaction based on dimensions of perfectionism and spiritual/religious perfectionism. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 12(9), 1–10.
- Sotardi, V. A., & Dubien, D. (2019). Perfectionism, wellbeing, and university performance: A sample validation of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale (FMPS) in New Zealand. *Personality and Individual Differences*, 143, 103–106. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.02.020>
- Sun, J., & Miller, C. H. (2023). Insecure attachment styles and phubbing: The mediating role of problematic smartphone use. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2023, Article 4331787. <https://doi.org/10.1155/2023/4331787>
- Tonbül, O., & Ozdemir, A. (2024). Childhood trauma and relationship satisfaction in married Turkish individuals: Mediating the role of attachment injuries. *The Family Journal*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/10664807241256667>
- Wagner, M. (2022). *The relation between childhood maltreatment and marriage quality in adulthood* (Undergraduate honors thesis). University of Nebraska–Lincoln.
- Yılmaz, C. D., Lajunen, T., & Sullman, M. J. M. (2023). Trust in relationships: A preliminary investigation of the influence of parental divorce, breakup experiences, adult attachment style, and close relationship beliefs on dyadic trust. *Frontiers in Psychology*, 14, Article 1260480. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1260480>